

เทศน์เช้า วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๙

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ

ธรรมะคือพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ธรรมะเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นักวิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์อากาศไ่มันเป็นธรรมๆ แล้วอากาศ ขาดอากาศหายใจ อากาศเป็นพิษตายหมด

สิ่งที่เราแสวงหาปัจจัยเครื่องอาศัยดำรงชีวิต นี่มันปัจจัย ๔ แต่ว่าอากาศไ่มันสิ่งที่เราหายใจขึ้นมาเพื่อดำรงชีวิตของตน

หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ เป็นชาวพุทธที่มีอำนาจวาสนา มีอำนาจวาสนาว่า เขาจะชุกค้ำคั่นคว้าหาหัวใจของเขาได้

หาหัวใจของเขา หัวใจของเขาคืออะไร

คือพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

แล้วตอนนี้ ตอนนี้มันหลับไหล มันโดนความโลภ ความโกรธ ความหลงเหยียบย่ำทำลาย อยู่โดยที่ไม่รู้ตัว สิ่งที่เกิดขึ้นเพราะอะไร เพราะมันเป็นธรรมชาติ เพราะการเกิดเป็นมนุษย์ไ่มัน

เกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เป็นสัตว์เดรัจฉาน นรกอเวจี จิตดวงเดียว จิตดวงเดียว จิตดวงนั้นเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เพราะได้สร้างบุญสร้างกุศลขึ้นมาถึง ได้เกิดเป็นมนุษย์ ได้เกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมามันมีทั้งบุญและบาป มีทั้งดีและชั่ว มีทั้งสุขและทุกข์ แล้วเพื่อให้ตัวเองได้ศึกษา ได้ค้นคว้า ค้นคว้าในชีวิตของตอนนี้แหละ

เราแสวงหาความเป็นธรรม เห็นใหม่ สังคมเขาต้องการความยุติธรรม แต่ถ้าเป็นสังฆะ เป็นความจริงขึ้นมามันต้องมีคุณธรรม คุณธรรมในหัวใจของเราไง คุณธรรมในหัวใจของเรา

เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ศึกษาเรื่องชีวิต ศึกษาเรื่องธาตุ ๔ ศึกษาเรื่องกลไกความรู้สึกลึกซึ้งคิดไ้

ทางวิทยาศาสตร์ พันธุกรรม ธาตุชั้นนี้ สิ่งที่มาทางแพทย์เขาพิสูจน์ของเขา นั่นคือ สุขภาพกาย สุขภาพใจที่เข้มแข็งแข็งแรงนะ ไปหาหมอ หมอเขาชอบมาก หมอเขาต้องการคนไข้ อย่างนี้ คนไข้ที่ไม่อ้อเฮอะ ไม่ฉอเลาะ ไม่แตกตื่นตกใจ เพราะอะไร เพราะคุณภาพจิตของเขา เข้มแข็ง เขาเข้มแข็งเพราะอะไร เพราะเขาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ไปเที่ยวสวน เห็นเทวทูตมาให้เห็นไ้ เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เอ๊ะ! มันเป็นอย่างนี้หรือ แล้วไปเห็นสมณะไ้ อ้อ! นี่ทางรอด ถ้าทางรอด แล้วมันต้องมีไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วอยู่ที่ไหน แล้วใครจะอบรมบ่มเพาะให้ไ้

เวลาออกบวช ๖ ปี ศึกษาค้นคว้ากับเขามาทั่ว ไ้ที่คุยมั้ไ้อดร้อยแปดพันเก้าเ้า พระพุทธเจ้าไม่เอา ไร้สาระ

เวลามาเอาจริง ๆ ขึ้นมา จิตใจที่เข้มแข็ง อานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้า ลมหายใจ ออก เท่าทันถึงจิตของตน จิตสงบระงับขึ้นมาไ้ บุพเพนิวาสานุสติญาณ ระลึกอดีตชาติ มัน ระลึกของมันไป จุตูปปาตญาณ ถ้าจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะกั้ไ้ ตั้งแต่กามภพ รูปภพ อรูปภพนี้ไ้ อาสวกั้ขยญาณทำลายอวิชชาๆ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา มันเป็นเรื่องลึกลับ มหัศจรรย์มาก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว กิเลสมันตาย กิเลสมันดับ พราดๆ ตายเลย

ไ้่นักบวชเดี๋ยวนี้นะ ไม่ต้องทำอะไรเลย บรรลุธรรม มันเป็นเรื่องไร้สาระ ไร้สาระเพราะอะไร เพราะเวลาศานามันเสื่อมโทรม ไม่มีใครเชื่อถือหรือ มรรคผลไม่มี ภาพชาติไม่มี มีแต่ชาตินี้แหละ แล้วชาตินี้ขึ้นมา เขาแสวงหาความยุติธรรม เราจะแสวงหาเอาแต่ผลประโยชน์ชีวิตของตน แล้วก็ตายเปล่า

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมาฝึกหัดๆ ของท่าน ท่านมาค้นคว้าของท่าน มาเชิดชูบูชาพระพุทธศาสนา

หลวงปู่มั่นตรัสรู้ณะ หลวงปู่มั่นบรรลุลหรรณนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอนุโมทนา เพราะแบบอย่างของพระกรรมฐาน อยู่ในเรือนว่าง ผู้ใดเคยบวชจะรู้ไร รุกขมูล เสนาสน์ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ งานของพระ งานของนักรบในพระพุทธศาสนา

แล้วถ้าศึกษาค้นคว้าไป มันได้ศึกษาค้นคว้าโดยทางวิชาการ ทางการแพทย์ ทางการแพทย์เขารู้หมดนะ แล้วเขาก็มีสารมีเคมีแก้ไขของเขา แก้ไขให้กลับมาเป็นปกติ เวลาถึงที่สุดแล้วนะ ก็หมดทางรักษา ก็ต้องตายไปเป็นเรื่องธรรมดา ไม่มีใครผิดใครถูก

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนาไง ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน อานาปานสติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อดีตอนาคตแก่กิเลสไม่ได้ เวลาปัจจุบันขึ้นมา อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาในปัจจุบันนั้น ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่านโดยปุถุชนคนหนาเหมือนพวกเรานี้แหละ เวลาทำความสงบของใจปีแรก ออกบวชปีแรก โอ้โฮ! หลวงปู่มั่นกับหลวงปู่เสาร์ค้นคว้ากันนะ ไม่มีครู ไม่มีอาจารย์ แต่มีธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีตู้พระไตรปิฎก เปิดอ่านตู้พระไตรปิฎก ยิ่งเปิดอ่านยิ่งงง ต้องไปหาความจริงของตน ในหัวใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นของท่านเอง แล้วท่านทำของท่านมาเป็นแบบอย่าง มาเป็นตัวอย่าง มาเป็นโรงงานผลิตพระอรหันต์ เป็นต้นเหตุแห่งพระปฏิบัติไฉ่

เดี๋ยวนี้มันตึกกลับ โอ้พวกแซงหน้าแซงหลังไฉ่ ไม่มีอะไรเลย อยู่เฉยๆ เลยเป็นพระอรหันต์ มันเป็นเช่นนั้นเอง

มันเป็นเรื่องโคตรไร้สาระเลย แต่ในเมื่อเขาทำของเขาอย่างนั้น แล้วโอ้พวกเหยื่อก็ชอบไม่ต้องทำอะไร เป็นพระอรหันต์ บรรลุลหรรณนะ เราก็เป็นได้ เราก็คิดได้ เราก็นึกได้ เราก็เป็นของเราเองได้

โดยข้อเท็จจริงเป็นไปไม่ได้หรอก

คุณธรรม คุณธรรมมันต้องละอายเกรงกลัวต่อบาป มันต้องมีความละอายที่เราพูดนี้จริง หรือเท็จ ที่เราพูด ถ้าเราจริง จริงก็นี่ไง เราเกิดมา จิตใจของเราโดนความโลภ ความโกรธ ความหลงมันเหยียบมันย่ำทำลายอยู่ มึงหลงตัวมึงเอง มึงยังไม่วู้ตัวมึง ไปสอนคนอื่นให้เขาหลงไหลไปด้วย

หลวงปู่ตื้อ สมัยอยู่ที่ทางภาคเหนือ ท่านไปเยี่ยมลูกศิษย์ของท่านแล้วคุยธรรมะกัน พอสุดท้ายท่านลงจากภูเขามาไง เออ! เราพูดผิดคำหนึ่ง ต้องเดินขึ้นเขาไปบอกว่าคำนี้ผมพูดผิด

ลูกศิษย์บอก “อ้าว! หลวงปู่ หลวงปู่ไม่ต้องมาก็ได้”

“ไม่ได้ เดี่ยวท่านไปพูดคนอื่นต่อ มันผิด”

แม้แต่คำเดียว นี่หลวงปู่ตื้อ นี่ในวงกรรมฐานไง แล้วถ้าพูดผิดนะ ครูบาอาจารย์ท่านรู้หมดนะ

เพียงแค่ไอ้พวกที่มันเพ้อเจ้อเพ้อฝัน ไอ้พวกเซ่งหน้าเซ่งหลัง แหม! พระก็เหมือนกัน ก็ปฏิบัติเหมือนกัน ทำไมมันจะไม่เหมือนกัน

ไม่เหมือนที่มึงหลงนี่ไง ไม่เหมือนกันที่มึงมีดบอด ใจบอด โอ้ย! มันต้องหลับตาลืมตานี้แหละ

ไอ้ดวงตา ไปหาจักษุแพทย์ไป ปฏิบัติธรรมไม่ใช่ดวงตา จักษุญาณ แก๊วที่จิต จิตสงบ ระวังหรือไม่สงบระวัง แล้วไม่สงบระวัง ฟุ้งซ่านทั้งนั้นแหละ แล้วมันจินตนาการไป มันอยู่ที่พันธุกรรมของจิต

ในสมัยพุทธกาลนักบวชมากมายมหาศาล แล้วเอ็งก็ได้ประพฤติปฏิบัติธรรมของเอ็งมา พอมาก็มาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ก็มาบวชเป็นพระ พอบวชเป็นพระ นิสสัยเดิมมันอยู่อย่างนั้น มันก็สงสัยอยู่อย่างนั้นแหละ แล้วมันพอใจอย่างนั้น มันรื่นเริงอย่างนั้น มันหลงของมันอยู่อย่างนั้น มันก็กระจายออกมาเป็นอย่างนั้น แล้วไอ้พวกเหยื่อมันก็ชอบ เพราะอะไร เพราะมันไม่มีเหตุมีผลไง

อย่างพวกเราไม่ต้องทำงาน บัตรคนจนให้ใช้จ่ายตลอดชีวิต มันเป็นไปได้ไหม เอ็งไม่ต้องทำอะไรเลย แต่มีเงินใช้ตลอดชีวิตเลย เป็นไปได้ไหม มันเป็นไปได้ เราทำงานเกือบตายยังไม่พอใช้เลย ปากกัดตีนถีบ สิ้นเดือนยังต้องไปกู้ยืมกระแบบอีกต่างหาก

ไฉนนี้ไม่ต้องทำอะไรเลย บรรลุลหรรรม

มันไฉนพวกคุณภาวอะอ่อนแอแล้วไปเชื่อนี้ น่าสงสารมาก อันนั้นมันเป็นพระพุทศาสนา หรือ พระพุทศาสนา พระพุท พระธรรม พระสงฆ์ อยากจะเป็นอุบาสก อุบาสิกา ไม่เชื่อมงคล ตื่นข่าว แล้วที่เอ็งพูดมามันตื่นข่าวใหม่

มันเสียที่ว่าห่มผ้าเหลืองหัวโล้นๆ พูดยี้แหละ ไฉนนี้กันว่าพระไม่โกหก ไม่มดเท็จ คนที่บวชพระจะรู้ พระมันโกหกหรือพระไม่โกหก

เวลาถ้ามันโกหกมดเท็จขึ้นมา เพราะมันหลอกตัวมันเองใจ แต่ที่สังคมที่มันคงขึ้นมา เพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านใช้ชีวิตของท่านหนึ่งชีวิตนะ แล้วรุ่นต่อมาก็หลวงปู่แหวน หลวงปู่ชอบอีกรุ่นหนึ่งนะ แล้วก็มารุ่นหลวงตา สามชั่วอายุคน

หลวงปู่มั่นนิพพานไปแล้วร้อยกว่าปี ช่วงร้อยกว่าปีนี้ ชาวพุทธเรามีความหนักแน่นในพระพุทศาสนา ถ้าไม่มีสิ่งที่เราเคารพที่นำไว้วางใจได้ เราเคารพไหม แล้วถ้าเราไม่เคารพ ใครเสีย ก็เราเสียเอง

ฉะนั้น ในสังคมทุกสังคมมีคนดีและคนชั่ว ฉะนั้น กาลามสูตร ห้ามเชื่อๆ เราอย่าไปเชื่อสิ่งที่ไร้สาระที่ไม่มีเหตุมีผล มันไม่มีแบงก์ลอยมาจากฟ้าหรอก แบงก์มันต้องฝ่ายการเงินเขาจ่าย แบงก์ลอยมาจากฟ้ามันไม่มี ไฉนนี้จะหาแต่แบงก์ที่ลอยมาจากฟ้าล่ะ ต้องทำหน้าที่การงานแล้วแลกขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน อิริยาบถ ๔ ยืน เดิน นั่ง นอน เราต้องเข้าไปเผชิญกับกิเลสชาตานในใจของตน แล้วเวลาปฏิบัติเริ่มต้น ไฉนพวกชาตานมันผลักดันให้ล้มลุกคลุกคลาน การปฏิบัติเริ่มต้นถึงแสนยาก

คนจะทำคุณงามความดี เห็นไหม คุณดี เวลาจะเข้ารับราชการ คุณหนังสือมาเป็นปีๆ เลย สอบมา ๑๐ ปียังไม่ติดเลย ไฉนนี้จะรักษาหัวใจของตนให้เจอหัวใจของตน เจอไหม

จะสอบเข้าราชการ สอบมา ๑๐ ปีแล้ว ไม่ติดสักที

ไฉนก็เหมือนกัน เติบโตจน นิ่งสมาธิภาวนามาเกือบทั้งชีวิตแล้ว สมาธิทำไม่ได้

ถ้าทำสมาธิทำได้นะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี นี่คือผลตอบแทน ผลตอบแทนคือจิตของเรา ถ้ามันได้มีความเพียร ความวิริยะ ความอดุสสาเห ตุดูแลรักษา แล้วถ้ามันสงบตัวของมันเองได้ การสงบตัวของมันเองได้คือปลอดจากความโลภ ความโกรธ ความหลงชั่วครั้งชั่วคราว ปลอดจากความโลภ ความโกรธ ความหลงชั่วครั้งชั่วคราว มันยังมีหัตถ์จรรยขนาดนี้เชียวหรือ

คนที่ไม่มีอำนาจวาสนาติดสมาธิๆ บอกนี่คือนิพพาน ไฉน! เราหามา ๑๐ ปีแล้ว ไฉน! เจอคราวนี้ใช่เลย

ไร้สาระมาก นั่นนะเพิ่งเห็นตัวของตัวเอง แล้วเห็นตัวของตัวเอง รักษามันเป็นอย่างนั้นได้ไหม ถ้ามันรักษาได้ หลวงปู่เจี๊ยะท่านเน้นย้ำตลอด ชำนาญในวิธีๆ ชำนาญในเหตุไฉน

คนทำธุรกิจ คนทำข้าราชการ ทำงานไม่เป็น ทำงานราชการได้ไหม ราชการแผนกใดก็ได้แล้วแต่ เขาต้องมีความรู้ของเขา แล้วเขาต้องฝึกงานของเขา ผ่านประสบการณ์ของเขาก็ปี แล้วทำงานได้แล้ว ทำงานคล่องแคล่วขึ้นมา เห็นก็รู้ว่าเอกสารนี้จริงหรือเท็จ มองก็รู้แล้วถ้าคนมันเป็นนั้น

ถ้าคนไม่เป็น เอ้อ! เอื้อะ! เอ้อ! เอื้อะ! อยู่เช่นนั้น ไฉนคนเป็นชำนาญในวิธี ชำนาญในวิธี รักษาความสงบอันนี้ ถ้ารักษาความสงบอันนี้ ศิล สมาธิ ฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาที่มันจะพิจารณา ปัญญาวิปัสสนาคือการแทงกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของตน ในหัวใจของตน

สิ่งที่แสวงหาเป็นธรรมนะ สิ่งที่จะเป็นคุณธรรมไฉน ถ้ามันมีความสงบขึ้นมา มันมีความรู้ของมัน มันเกิดจักขุญาณ มันเกิดญาณหยั่งรู้ภายใน ญาณหยั่งรู้อันนี้ที่เขาฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้ามีปัญหาขึ้นมา ญาณมันรับรู้ มันเป็นความจริง

เพราะจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะแต่ละภพแต่ละชาติ ใครพาไปเกิด เกิดจากใคร เกิดจากท้องแม่ แต่ถ้าปฏิบัติไปแล้ว เกิดจากเวรกรรมของตนเอง จิตนี้อุบัติในภพใดชาติใด ใน

สถานะใด บุญและบาปของใคร แล้วมันมีบุญและบาปจากพ่อจากแม่ ถึงเกิดในบาลานซ์ให้จิตมันมาเกิดร่วมกัน

แล้วก็หลงระเรีง ยิ่งใหญ่ ใครมองหน้าไม่ได้ แต่เวลาตาย ตายได้ทุกคน ถึงเวลาลมหายใจมันจะขาด โอ้โฮ! ถ้ามันเป็นกรรมนิमितนะ คนที่สร้างเวรสร้างกรรมขึ้นมา โอ้โฮ! กรีดร้องหวีดร้อง คนที่มีบุญกุศลนะ นอนหลับไปเลย แล้วไม่ตื่น หมดอายุขัย บุญและบาป ทั้งเกิดและตาย

แล้วเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีอำนาจวาสนาหรือไม่

ถ้ามีอำนาจวาสนา ฟังเทศน์ๆ แล้วกลับไปพิจารณาว่า แล้วเราละ ชีวิตนี้คืออะไร ที่ทำอยู่นี้ทำเพื่อใคร

เวลาทำอยู่นี้ ทำเพื่อชาติเพื่อตระกูล เพื่อเลี้ยงร่างกาย แล้วหัวใจของเราละ

ไม่มีหรอก หัวใจอะไรกัน อารมณ์ความรู้สึกก็เกิด เดียวมันก็ดับของมันไปเอง

นี่แค่เปลือกๆ นะ แล้วถ้ามันคิดของมันได้นะ มันจะอีกเลยนะ อริยทรัพย์

ทรัพย์สมบัติหามา เวลามันเสื่อมค่าๆ ไม่มีค่าเลย แต่ถ้ามันมีค่าขึ้นมา มันก็ของสมมุติประจำโลกทั้งนั้น แล้วดีหรือชั่ว สุขหรือทุกข์ ใจบอกรู้หรือใจเดียดร้อน ถ้ามันพิจารณาของมันได้ มันคิดของมันได้นะ

สิ่งที่เป็นนามธรรมๆ เขาบอกเลย ใ้พวกไปวัดๆ ใ้พวกมีปัญหาทั้งนั้นนะ

เออ! ใช่ ก็ทุกข์ใจ ก็ทุกข์พระพุทเจ้า เพราะทุกข์พระพุทเจ้า ต้องตอกย้ำๆ มันใจความดีต้องตอกย้ำๆ ให้หัวใจดวงนี้มันเชื่อมั่นในพระพุท พระธรรม พระสงฆ์

แล้วพระพุท พระธรรม พระสงฆ์ หลวงตาพระมหาบัวท่านสิ้นกิเลส ท่านบอก พระพุท พระธรรม พระสงฆ์รวมเป็นหนึ่งในหัวใจของท่าน เกิดดับๆ เท่านั้นนะ อิตถิปัจจตาไฏ ปรากฏสมุปปาทไฏ มันมีสิ่งนี้ มันถึงมีสิ่งต่อเนื่องกันไปไฏ เพราะมันมีเวรมีกรรมของมันมา มันถึงสร้างให้เรามา นั่งอยู่นี้ไฏ เวลามานั่งอยู่นี้แล้ว ด้วยอำนาจวาสนานะ ยังมีศรัทธาความเชื่อใน

พระพุทธศาสนา ไปวัดๆ ไปตอกย้ำ ไปเพื่อพรณดินรดน้ำหัวใจของตน ถ้ามันอบอุ่นของมัน มันมีความสุขของมันนะ

แล้วความยุติธรรม แล้วคุณธรรมละ

เราต้องปลูกเอง เราต้องหาของเราเอง เพราะหน่อของพุทธะมันอยู่ที่เรา เราไม่ดูแลรักษา มันไป เต็มความโลภ ความโกรธ ความหลง พญามารมันก็กดขี่ข่มเหง มันก็ทำลายของเรา แล้วถ้าเรามีสติสัมปชัญญะระลึกได้ก็เสียใจทุกที เราทำไมทำอย่างนี้ละ เราทำไมไม่ทำสิ่งที่ดีงามไป

นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนานะ ถ้าครูบาอาจารย์ที่ภาวนาเป็นนะ ๒๔ ชั่วโมง เดินจงกรมอยู่นั้นทำอะไรได้อย่างไร

โอ้เราเห็นทางจงกรม วิ่งหนีเลย กลัว ถ้าไปเข้าบาร์เข้าคลับนะชอบ ยิ่งไปพนันขันต่อยิ่งชอบใจเข้าไปใหญ่

แต่เวลาเข้าทางจงกรม เราเดินอยู่คนเดียว พระนาคิตะ หลวงตาพระมหาบัว หลวงปู่เจี๊ยะท่านอยู่ในป่าไง เวลาเดินจงกรมๆ มันช่วงสงกรานต์ เขาก็ขี้บ๊อง ไปเล่นไปเที่ยวกันไง โอ้โฮ! เขามีความสุขนะ เรานะขี้ทุกข์ มาว่าเหวอยู่คนเดียว เดินอยู่ในป่า

เดี่ยวสติปัญญามันทันแล้ว

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกเลย ท่านเล่าเหมือนกัน เราไม่เคยเป็นอย่างนี้หรือ หลวงตาพระมหาบัวท่านพื่อนรำ หมอลำยิ่งเก่งตั้งแต่ตอนที่ท่านเป็นวัยรุ่น ท่านขับท่านร้องไปในงานมากมายมหาศาล เป็นหัวหน้าพาเขาเล่นสงกรานต์เลย

เราไม่เคยทำหรือ เราก็ทำมาหมดแล้ว แล้วที่เขาเล่น เขาสนุกครึกครื้นไป มันก็อยู่ในวัฏฏะ ในโลก โอ้เราก็เคยทำมาแล้ว บัดนี้เรามีสติมีปัญญาขึ้นมา เราเป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เราจะมาฝึกหัดหัวใจของตน ท่านบอกสติมันพินกลับมา ยิ้มแย้มแจ่มใส เดินจงกรมต่อ

พระนาคิตะในสมัยพุทธกาลก็เป็นอย่างนี้ เดินจงกรมๆ อยู่ ญาติพี่น้องที่ตายไปเกิดเป็นเทวดา

เวลาคิदन้อยออกน้อยใจนะ ทุกข์ยากมาก เทวดามายับยั้งกลางอากาศเลย

ไอ้พวกที่มันเล่นสนุกนั้นนะ พวกนั้นพวกเหี้ยม ท่านต่างหากๆ ท่านเป็นศากยบุตร พระนาคิตะเดินจงกรมคิदनั้นเป็นพระอรหันต์เลย

เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาอยู่ เวลากิเลสมันหลอก เวลาความโลภ ความโกรธ ความหลงมันเหยียบย่ำ เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาอยู่ เขาจะไปเล่นสงกรานต์กัน เขาเพื่อนรำ หมอลำกันไป ไอ้เดินจงกรมอยู่มันสะเทือนเลยนะ เขามีความสุข แน่ะ! เขามีความสุข

ความสุขที่ไหน กินเหล้าเมายา เดี่ยวมันแผ่กันอยู่นั้นนะ แต่กิเลสก็เป็นอย่างนั้นไง นี่ไง ความยุติธรรม แต่คุณธรรมมันสูงกว่า

เราจะแสวงหาหัวใจของตน แล้วฝึกหัดปฏิบัติให้เป็นคุณสมบัติของตน มันจะเป็นอริยทรัพย์ มันจะฝังอยู่ที่นี้ มันอยู่กับเรา แล้วมันมีสติสัมปชัญญะพร้อมตลอดเวลาณะ นี่คุณธรรมของเรา เอวัง